

SVENSKA FÖRETAGS UTMANINGAR OCH FOKUSOMRÅDEN

– enligt svenska företags verkställande direktörer

2020

An aerial photograph of a large, powerful wave breaking. Several surfers are visible riding the face of the wave. The water is a deep green color, and the white foam of the breaking wave is prominent. A semi-transparent dark grey rectangle is overlaid on the image, containing white text and a vertical line.

187

verkställande direktörer för företag
med över 200 MSEK i omsättning har
deltagit i studien *Svenska företags
utmaningar och fokusområden* under
sista kvartalet 2019

10:e

året i rad som studien genomförs
och svarsgruppens sammansättning
(omsättning, bransch m.m.) är lik
tidigare års studier

Makroekonomisk utveckling

sida 7

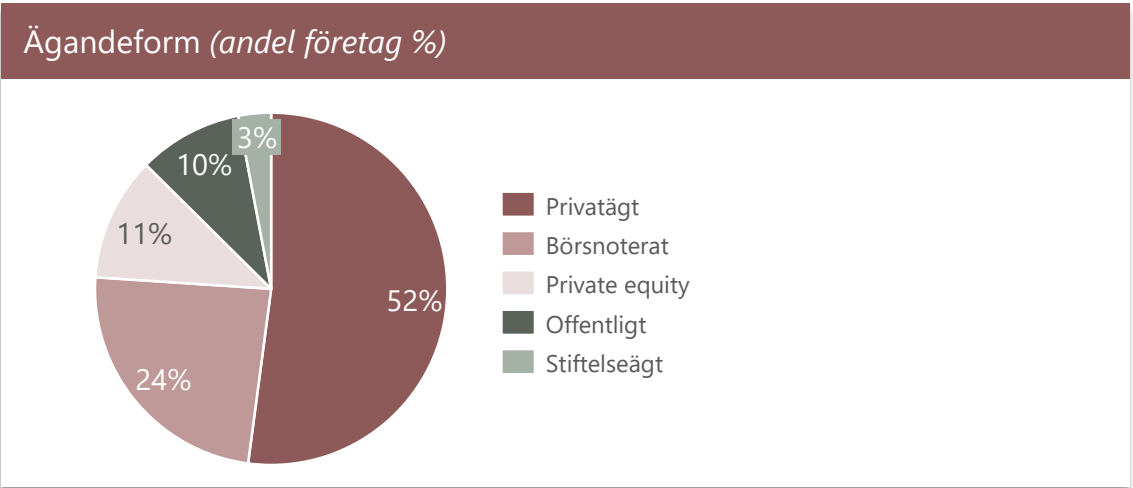
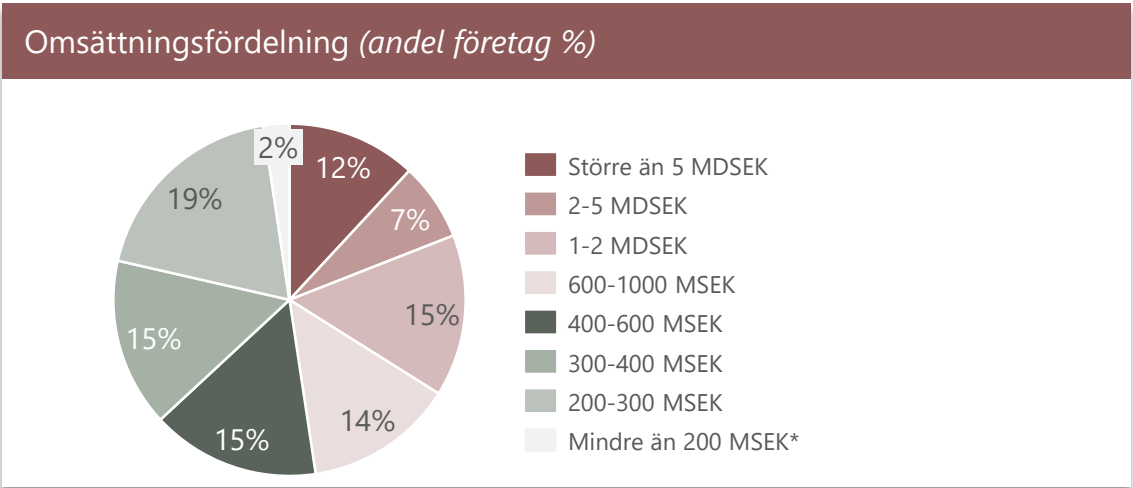
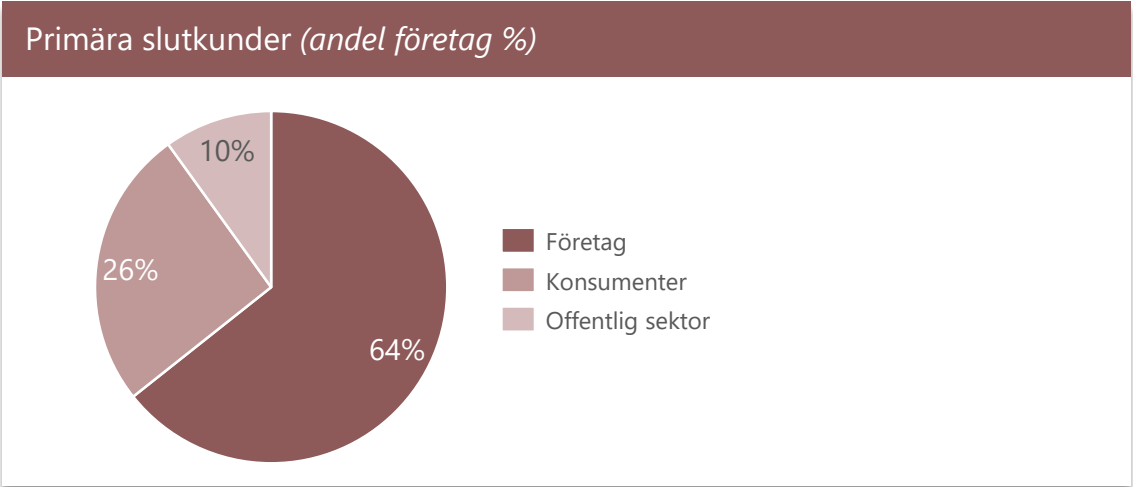
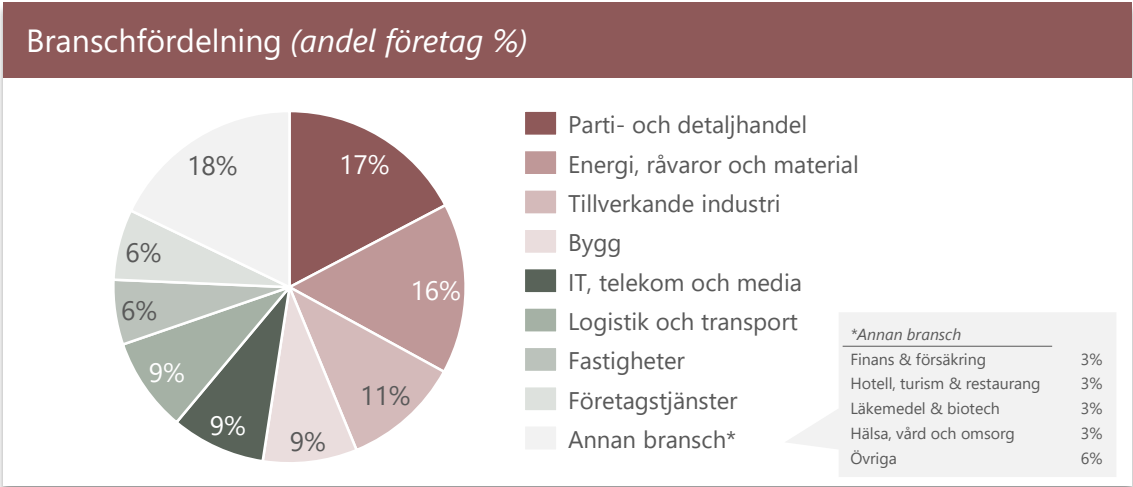
Investeringar, tillväxt och kostnader

sida 17

Reflektioner

sida 26

Översikt över svarande företag

*) Med rapporterad omsättning >200 MSEK 2018

Tron på det makroekonomiska läget 2020 är det mest pessimistiska i studiens historia – såväl internationellt som i Sverige

Tilltro till den egna branschen och företagets utveckling är rekordlångt, och 4 av 10 svarande tror på lågkonjunktur redan 2020

Investeringar och tillväxtsatsningar minskar i förhållande till tidigare år, samtidigt som kostnadseffektiviseringar ökar

Makroekonomisk utveckling

sida 7

Investeringar, tillväxt och kostnader

sida 17

Reflektioner

sida 26

Internationellt

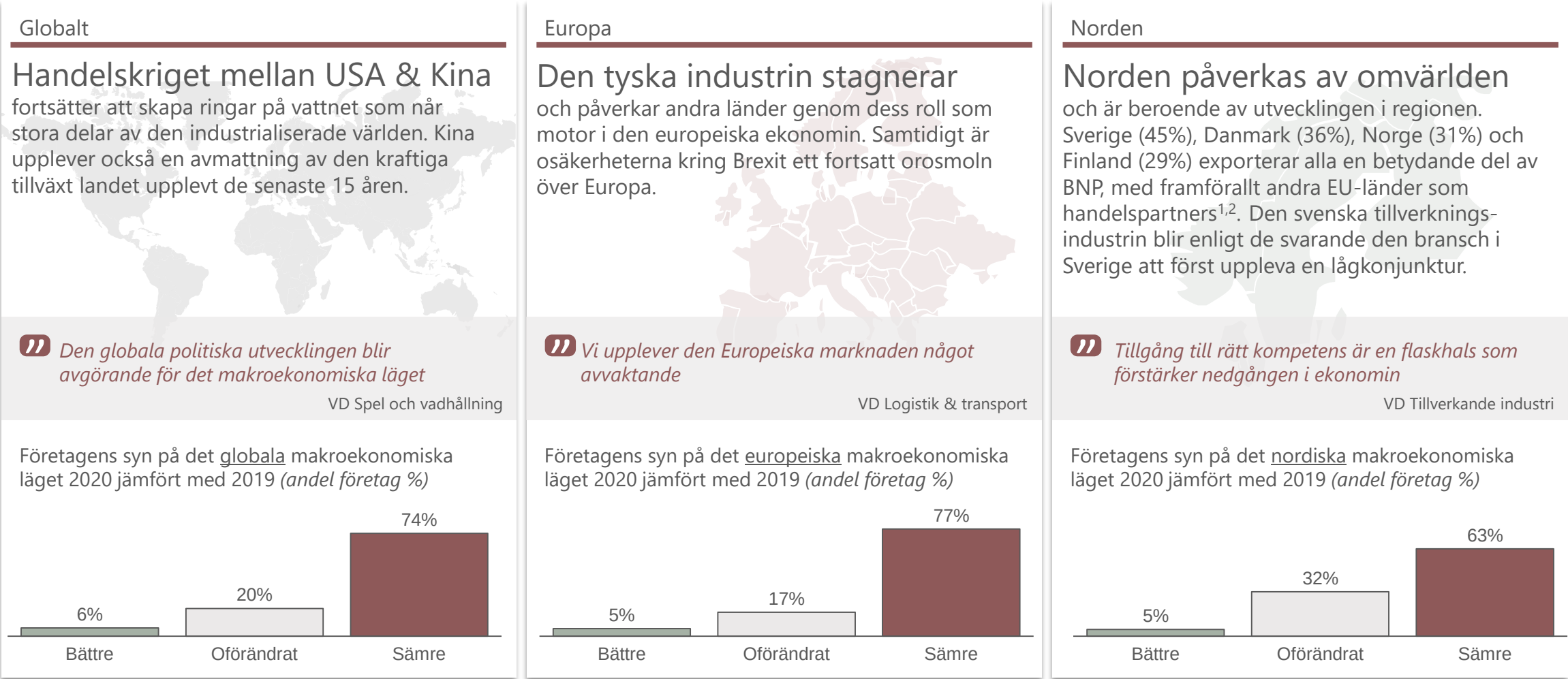
3 av 4

tror på ett sämre makroekonomiskt läge globalt och i Europa under 2020. Detta är det högst uppmätta värdet i studiens 10-åriga historia

2,5x

Andel svarsföretag som är pessimistiska till det makroekonomiska läget har mer än fördubblats på två år

Konjunkturavmattning och politisk oro bidrar till kraftigt ökad pessimism inför den makroekonomiska utvecklingen globalt, i Europa och i Norden

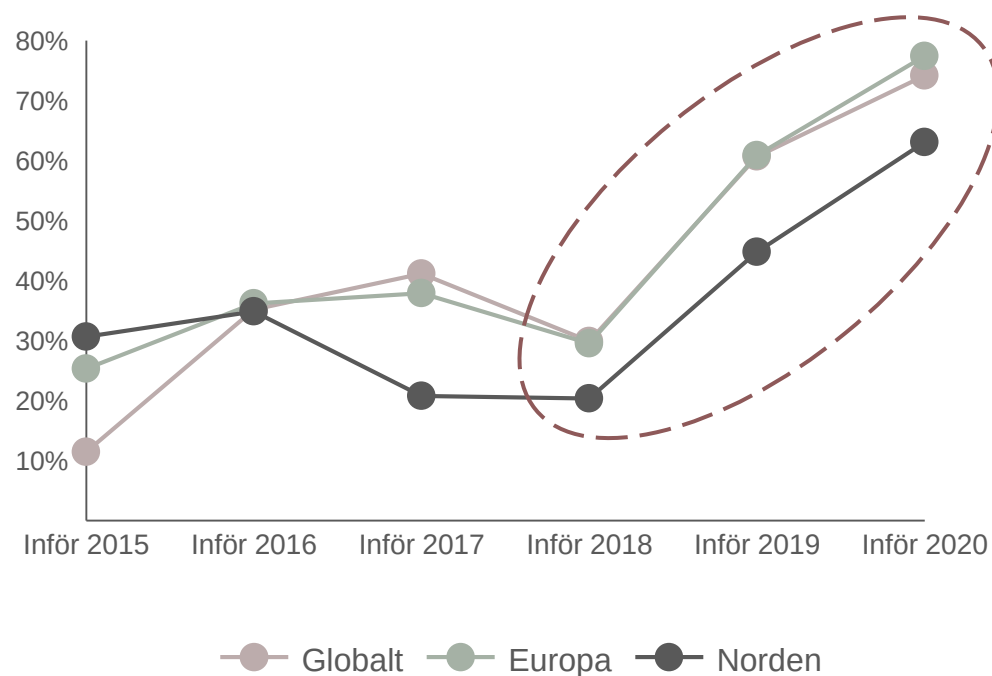

1) scb.se
2) worldstopexports.com

Synen på det makroekonomiska klimatet är det mest pessimistiska som uppmätts sedan studien startades för 10 år sedan

Andelen företag som tror på ett sämre makroekonomiskt läge internationellt inför 2020 har ökat kraftigt sedan inför 2018

Företag som förväntar sig ett sämre makroekonomiskt läge inför 2015-2020
(andel företag %)

Andelen företag som förväntar sig ett sämre makroekonomiskt klimat under nästkommande år är det högsta som uppmätts på alla tre internationella geografier

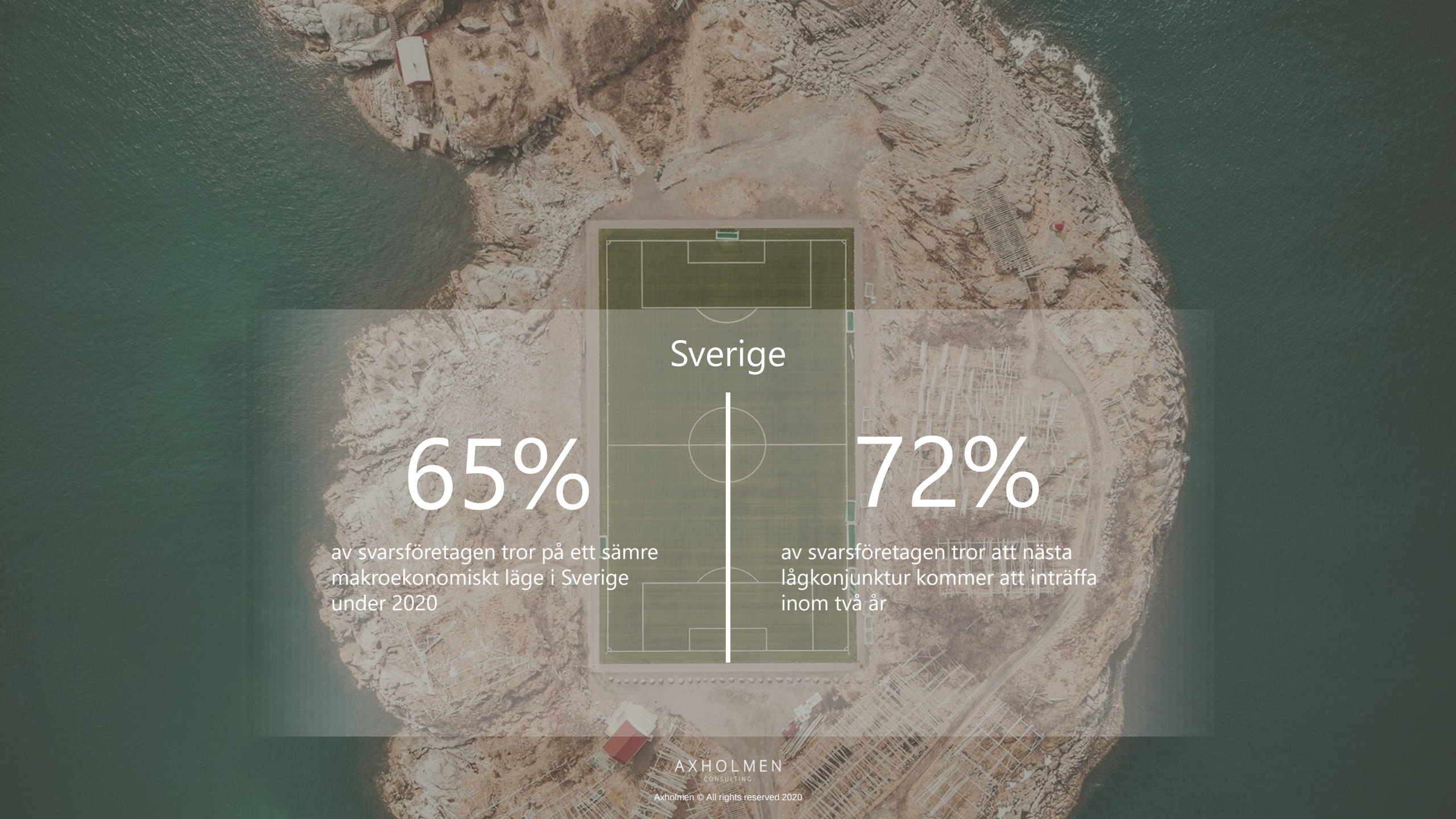
- > Mer än dubbelt så många tror idag på ett sämre makroekonomiskt klimat internationellt inför nästkommande år, jämfört med för två år sedan
- > Situationen globalt och i Europa upplevs fortsatt mer pessimistisk än i Norden

” Tillverkningsindustrin brukar vara en bra konjunkturindikator, och det vi ser nu är en utbredd industri pessimism i såväl USA som i Europa. Bilindustrin är en av de branscher som sett minskad efterfrågan, och den står nu inför en stor omställning drivet av elektrifiering och skärpta miljökrav som kommer kräva stora investeringar under kommande år

Johan Javeus, Chefsstrateg SEB

” Osäkerheten/volatiliteten har aldrig varit större

VD Energi, råvaror och material

An aerial photograph of a rugged, rocky island surrounded by dark water. A semi-transparent rectangular box is centered on the island, containing a green soccer field with white markings. The word 'Sverige' is written in white above the field. A vertical white line divides the field and the text below it. On the left side of the field, the percentage '65%' is displayed in large white font. On the right side, '72%' is displayed in large white font. Below each percentage is a line of white text. At the bottom of the image, the company name 'AXHOLMEN CONSULTING' and a copyright notice are visible in small white text.

Sverige

65%

av svarsföretagen tror på ett sämre
makroekonomiskt läge i Sverige
under 2020

72%

av svarsföretagen tror att nästa
lågkonjunktur kommer att inträffa
inom två år

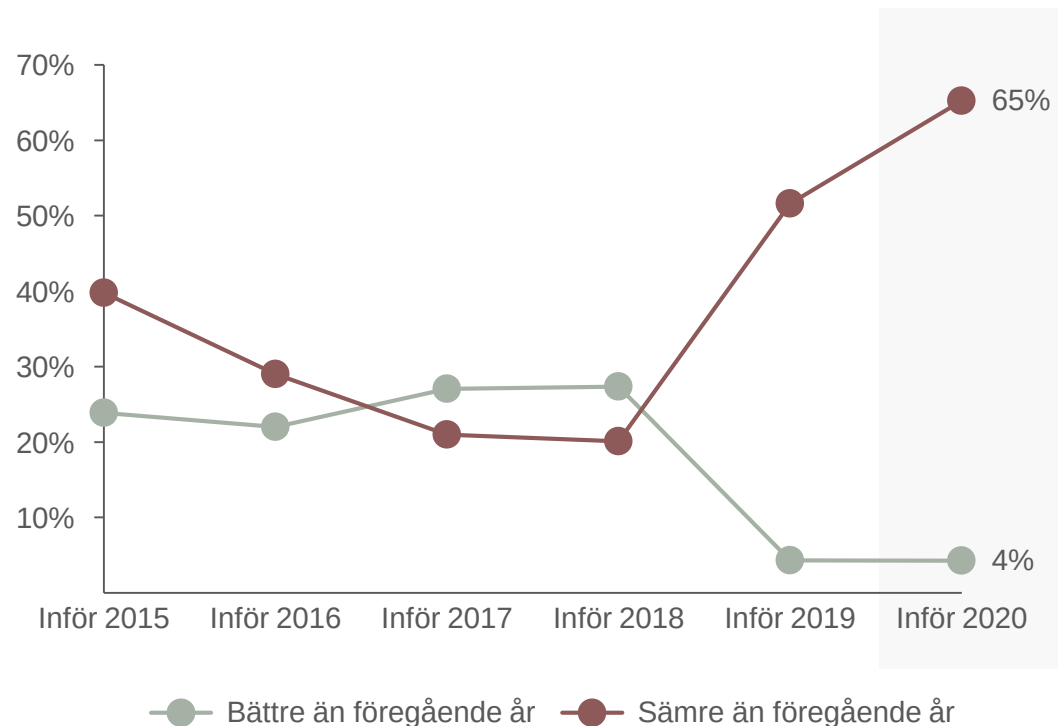
AXHOLMEN
CONSULTING

Axholmen © All rights reserved 2020

Misstron på makroekonomin visar sig även i Sverige, med den mest pessimistiska mätningen sedan studien startades

Andelen företag som tror på ett sämre makroekonomiskt läge i Sverige inför 2020 har ökat kraftigt de senaste två åren

Företagens syn på det makroekonomiska läget i Sverige jämfört med föregående år (andel företag %)

Den starkt växande pessimismen

i Sverige följer den internationella, där **mer än tre gånger så många tror på sämre tider** än för två år sedan

- > Oron i Sverige tros drivas av flertalet faktorer, såväl internationella som nationella. Sverige som till stor del drivs av sin industrisektor påverkas av pågående handelskrig och avmattnig av industrisektorn i Europa.

” Konjunkturen i Sverige följer nästan alltid den tyska, så det vi upplever är mycket ringar på vattnet från nedgången i den tyska tillverkningsindustrin

Johan Javeus, Chefsstrateg SEB

” Svenska kronan är ett jätteproblem för importörer

VD Logistik och transport

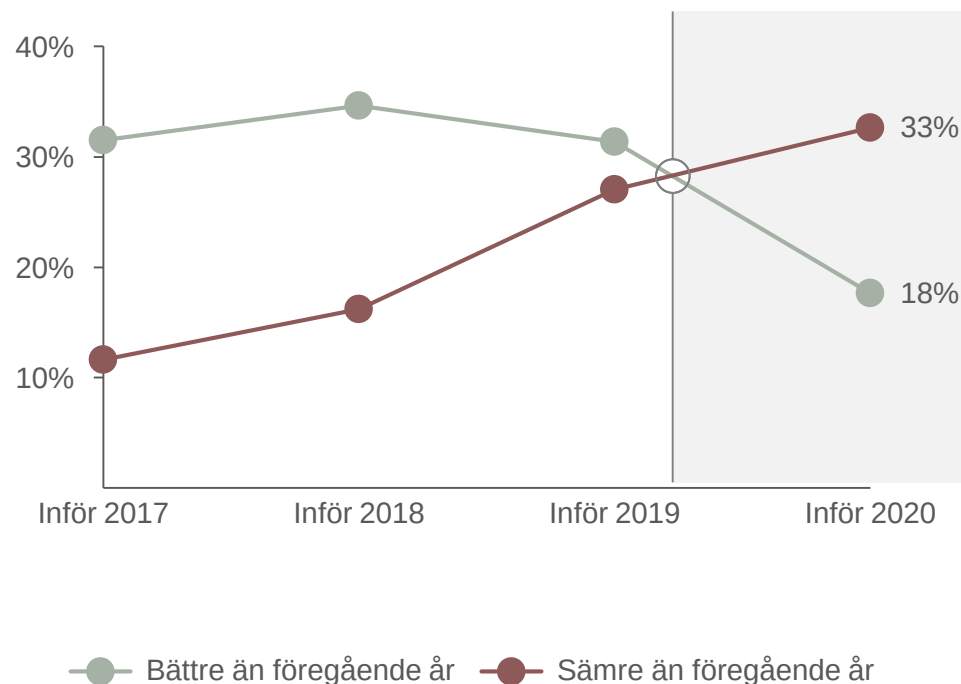
” Såklart viktigt vilka beslut våra politiker tar

VD Parti- och detaljhandel

För första gången är det fler som tror på sämre snarare än bättre utveckling av den egna branschen under nästkommande år

Allt fler tror på negativ utveckling i egna branschen under 2020...

Hur tror du att din bransch kommer att utvecklas nästkommande år givet det makroekonomiska läget? (andel företag %)

...och dessa är nu fler än de som tror på en bättre utveckling

De svarande VD:arna är generellt mer positiva till den egna branschen än makroekonomin i stort, och så även i år. Dock är i år första gången fler tror på en negativ utveckling i den egna branschen jämfört med de som tror på en positiv utveckling – de är nästan dubbelt så många

> Synen på den egna branschen är generellt en bättre indikator i studien än synen på makroekonomin. Detta då branschsynen till större grad grundar sig i egen kunskap och insikter, medan synen på makroekonomin färgas till hög grad av rapportering i media

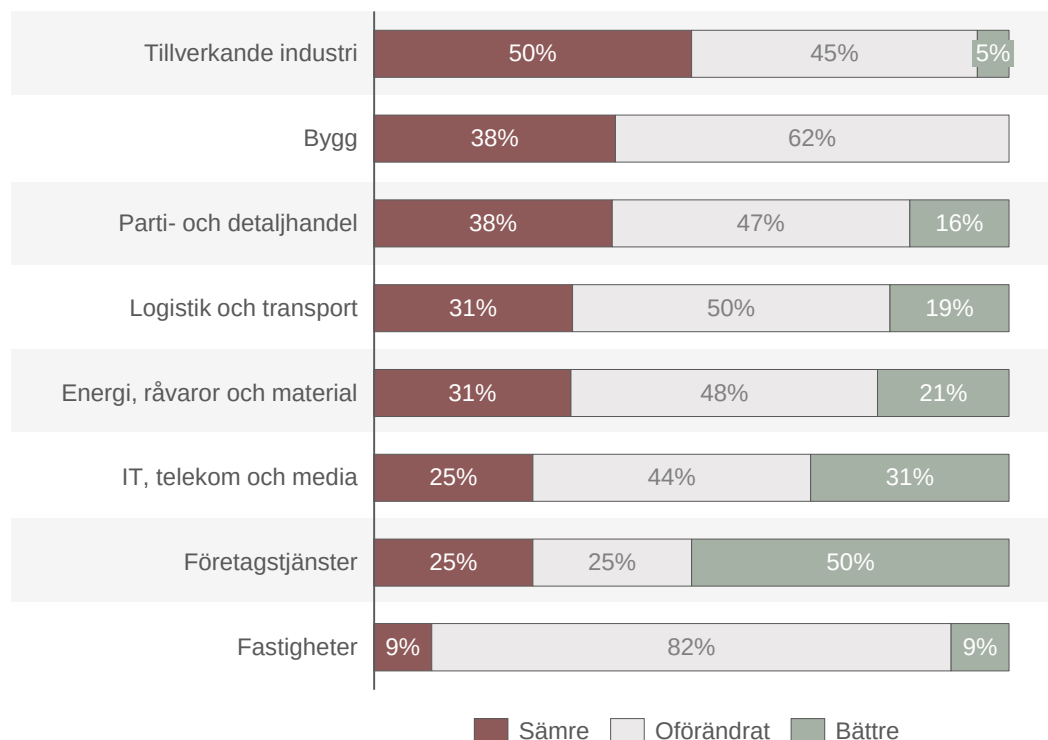
” Makroekonomiska läget är viktigt men varje bransch utvecklas olika

VD Bygg

Tilltron till den egna branschens utveckling varierar: Tillverkande industri tillhör de mest pessimistiska, medan Företagstjänster och IT, telekom & media är fortsatt positiva

Stor variation i tilltron till utvecklingen i sin egen bransch

Hur tror du att din bransch kommer att utvecklas 2020 i jämförelse med 2019?
(andel företag %)

Varannan VD av de svarande inom *Tillverkande industri* tror att **deras bransch kommer utvecklas sämre**. Inför 2014 låg motsvarande siffra på 5%, och har årligen ökat till denna **rekordnotering**

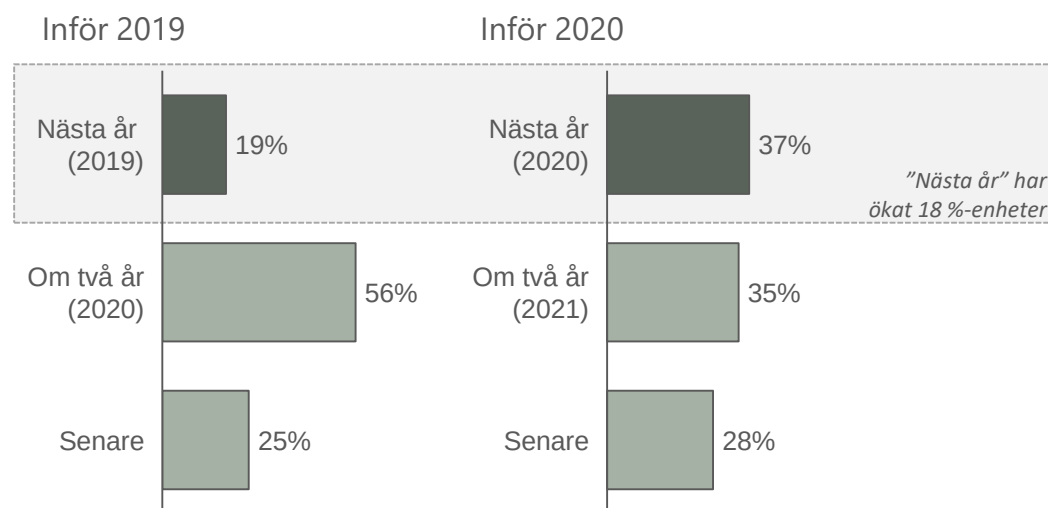
- > Tillverkningsföretagen har sett krympande orderstockar och minskad produktion under året¹, och det tycks alltså finnas tilltro till att detta kommer att förvärras under 2020
- > *IT, telekom och media* har fortsatt mycket att vinna från den pågående digitaliseringsvågen, med förväntad utveckling under nästa år
- > *Företagstjänster* kan dra nytta av företagens omställning till rörlig kostnadsbas, exempelvis inom bemanningstjänster
- > *Fastigheter* gynnas fortsatt av låga räntor, och förväntar sig till stor del oförändrat läge under 2020

” Våra verksamheter har goda förutsättningar att frodas i en förändringsekonomi som vi ser framför oss de närmaste 5-10 åren
VD Företagstjänster

Lågkonjunkturen kommer allt närmare enligt de svarande, 4 av 10 svarande VDar tror att den inträffar redan 2020

Nästan dubbelt så många företag jämfört med förra året tror att nästa lågkonjunktur kommer att inträffa "nästa år"

När tror du att nästa lågkonjunktur kommer inträffa? (andel företag %)

” Vi befinner oss redan i lågkonjunktur

VD Tillverkande industri

37% av svarsföretagen tror att lågkonjunkturen inträffar nästa år, vilket är det svarsalternativ som flest har valt. Detta är nästan dubbelt så många som i fjol, när 19% trodde att det skulle skett under 2019

- > Högkonjunkturen i Sverige nådde under 2018 sin topp och har under 2019 gått in i en avmattningsfas. Konjunkturen förväntas under nästa år avta ytterligare och bli balanserad, men under 2019 har konjunkturindikatorn BNP-gap fortfarande varit positivt¹

” Ekonomin kan mycket väl komma att gå in i en lågkonjunktur under nästa år men det behöver inte innebära att det blir så illa så vi hamnar i en ny recession, dvs. att ekonomin krymper istället för att växa

Johan Javeus, Chefsstrateg SEB

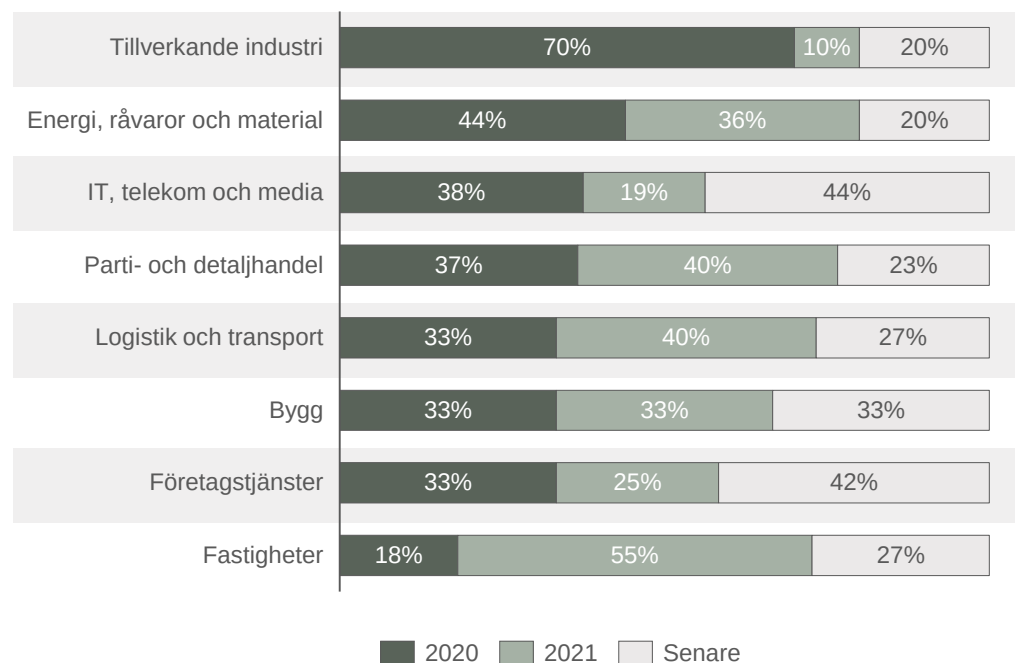
” Vi befinner oss i en avmattningsperiod med viss nedgång för tillfället, men det finns inte signaler som pekar på en kraftig och långvarig lågkonjunktur

VD Logistik och transport

Tillverkande industri är den bransch som tros uppleva en lågkonjunktur först, där 70% av de svarande VD:arna tror att den kommer redan 2020

Synen på startpunkten för kommande lågkonjunktur skiljer sig mellan branscher, med Tillverkande industri först ut...

När tror du att nästa lågkonjunktur kommer inträffa? (andel företag %)

...vilka också är de som inom branschen upplevt starkast avmattning

- > Produktionen inom tillverkningsindustrin har sjunkit i flera länder under 2019. Denna var dock begränsad till just tillverkningsindustrin, och spillde inte över till andra branscher¹
- > VD:arnas svar tycks delvis vara påverkade av hur den egna branschen går, och hur branschen "upplever lågkonjunktur" snarare än ekonomin i sin helhet. Om de effekter vi sett inom tillverkningsindustrin spiller över till andra branscher kan vi förvänta oss en alltmer pessimistisk svarsfördelning även bland de andra branscherna

” Vi har redan en lågkonjunktur och den kommer att fördjupas i vissa branscher under 2020

VD Hotell, turism och restaurang

” Utplaningen i verkstadsindustrin är redan här och inbromsningen i kommunsektorn också

VD IT, telekom och media

” Tydliga tecken på att det är på väg. Vilka branscher? Hur djupt?

VD Fastigheter

Internationellt - makroekonomisk utveckling

sida 7

Investeringar, tillväxt och kostnader

sida 17

Reflektioner

sida 26

52%

av de svarande VD:arna rustar sig
inför lågkonjunkturen genom
kostnadsfokuserade initiativ

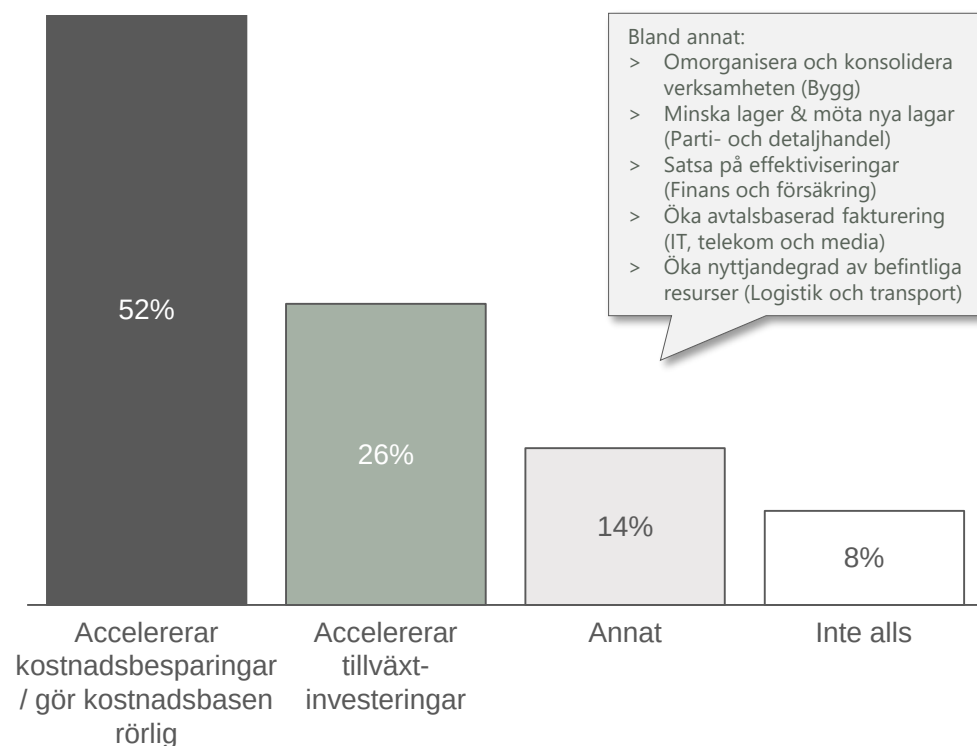
2x

fler än förra året planerar i år att
reducera antalet anställda i syfte
att kostnadseffektivisera, dessa
utgör nu var femte svarande
bolag

För att möta den stundande lågkonjunkturen tar majoriteten ett extra grepp om kostnadssidan – framförallt hos storbolagen där varannan VD väljer att accelerera kostnadsbesparingar

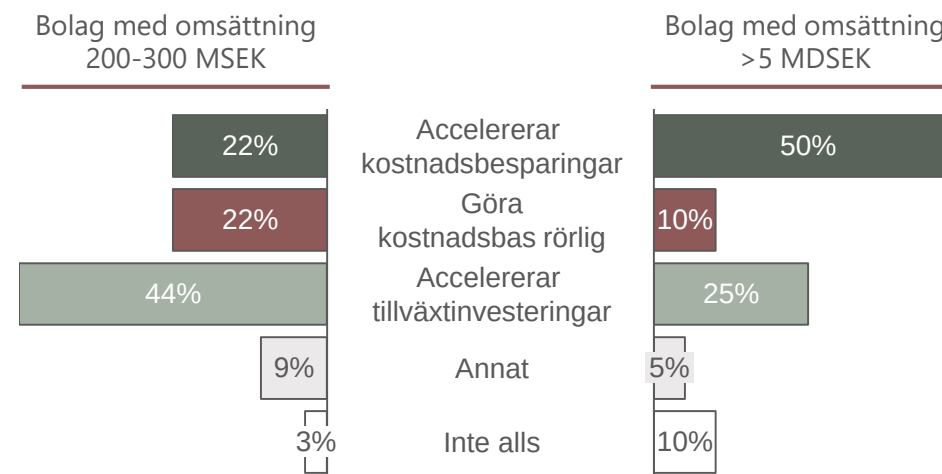
En majoritet av de svarande bolagen gör fokuserade insatser på kostnadssidan...

Företagens förberedelser inför en eventuellt kommande lågkonjunktur
(andel företag %)

...men större fokus på tillväxtinvesteringar ses hos mindre bolag och acceleration av kostnadsbesparingar är i fokus för storbolag

Företagens förberedelser inför en eventuellt kommande lågkonjunktur
(andel företag %)

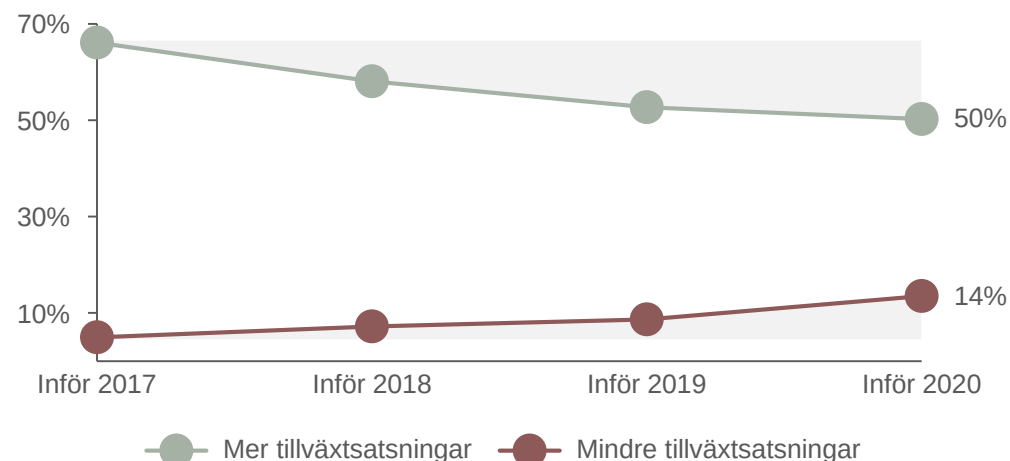

> Större bolag har ofta betydligt högre komplexitet i sin kostnadsmassa än mindre bolag och behöver ha ett tydlig fokus och uthållighet för att klara av att driva igenom kostnadsbesparingar

Kostnadsfokuset har ökat de senaste åren, där vi ser allt färre som satsar på tillväxt och fler som satsar på kostnadseffektiviseringar

Fokus på tillväxtsatsningar fortsätter den nedåtgående trenden sedan inför 2017...

I vilken utsträckning planerar ditt företag att genomföra tillväxtsatsningar under nästkommande år, jämfört med föregående år? (andel företag %)

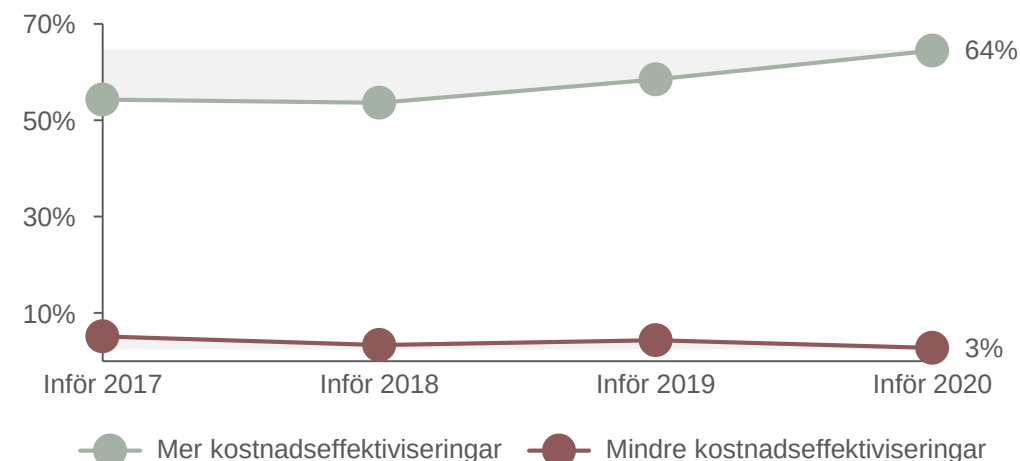
Andel företag som **tillväxtsatsar mer** har sjunkit från 66% till 50% under de senaste 4 åren, samtidigt som att andelen som **tillväxtsatsar mindre** har ökat från 5% till 14%

” Tillväxtsatsningarna hålls på ett minimum

VD Logistik och transport

...medan fokus på kostnadseffektiviseringar har ökat något över de senaste åren

I vilken utsträckning planerar ditt företag att kostnadseffektivisera under nästkommande år, jämfört med föregående år? (andel företag %)

Andel företag som **kostnadseffektiviserar mer** har ökat från 54% till 64% under de senaste 4 åren

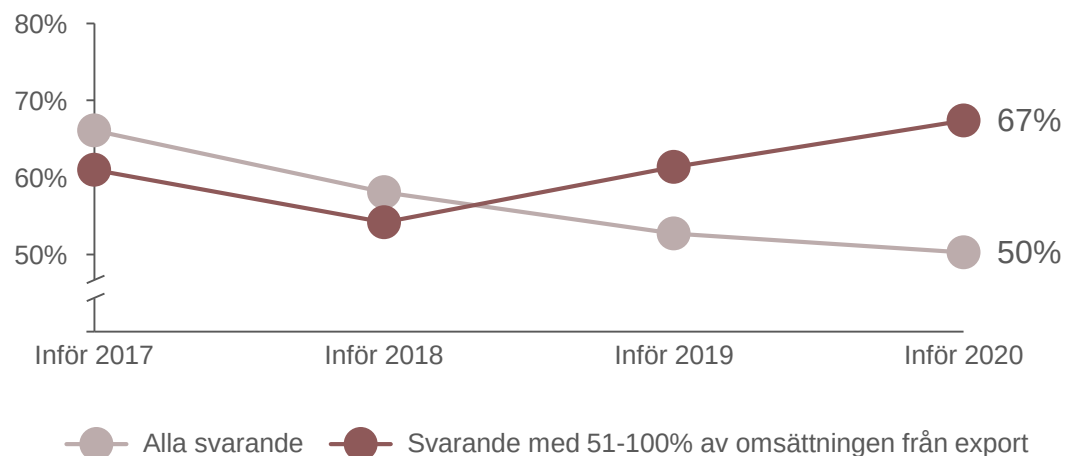
” Effektivera processer för att möta tillväxt utan att öka kostnadsmassan

VD Företagstjänster

Exportbolagen tillväxtsatsar dock mer under 2020 – en ökande trend, möjligen drivet av kronans utveckling

Exportbolagen tillväxtsatsar i större utsträckning än snittet...

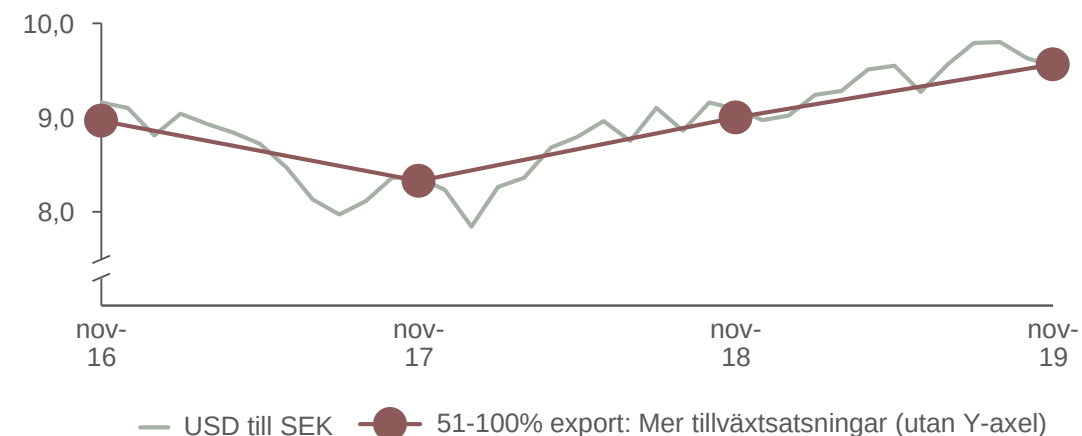
I vilken utsträckning planerar ditt företag mer tillväxtsatsningar nästa år?
(andel företag %)

- > Till skillnad från snittet har bolag med >50% av omsättningen från export sett en ökande trend de senaste två åren i andel som väljer att tillväxtsatsa mer under nästkommande år

...vilket skulle kunna bero på kronans utveckling

Kursutvecklingen USD till SEK¹, november 2016-november 2019

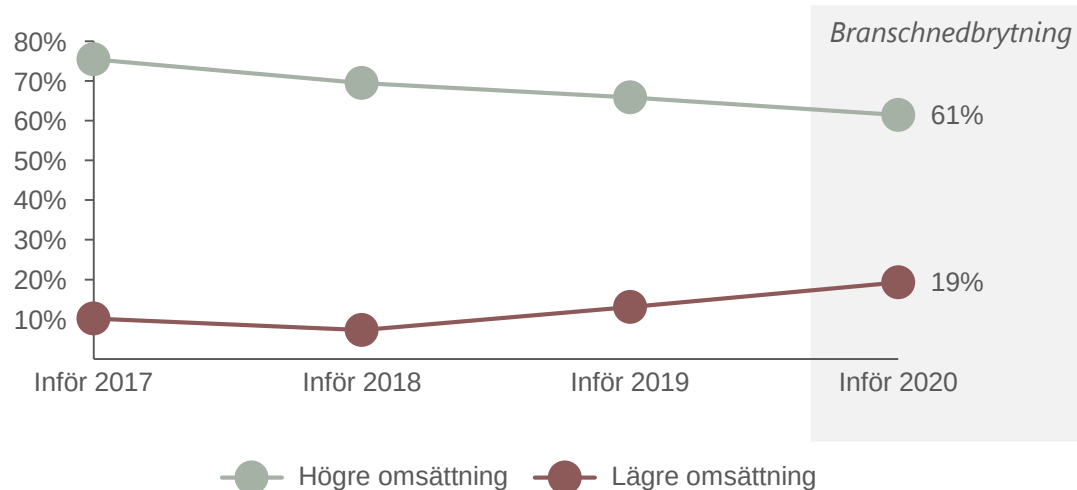

- > Kursutvecklingen mot USD under perioden ser ut att korrelera med exportbolagens tillväxtsatsningar, svagare kurs ger mer satsningar
- > Exportbolagen gynnas av den försvagade kronan i det att svenska varor och tjänster blir billigare utomlands, och utnyttjar detta till att öka sina tillväxtsatsningar

VD:ar är historisk sett optimistiska kring sitt egna bolags omsättning, även här tilltar dock pessimismen – färre tror på tillväxt och fler tror på mindre omsättning

Tron på omsättningsutveckling i det egna bolaget är den mest pessimistiska som hittills uppmätts...

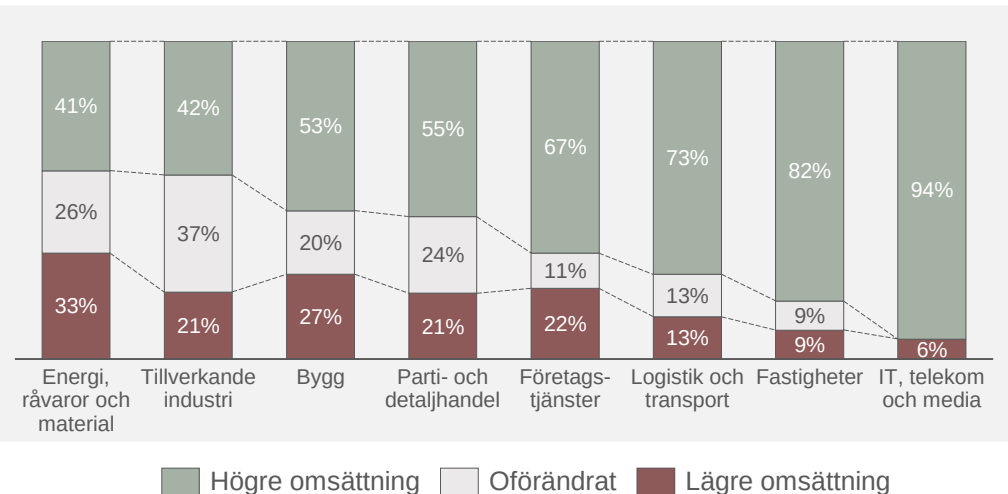
Hur tror du att ditt företags omsättning kommer att förändras under nästkommande år?
(andel företag %)

- > **Aldrig har 'Högre omsättning' varit lägre**, där andelen gått från 75% till 61% de senaste fyra åren.
- > **Aldrig har heller 'Lägre omsättning' varit högre**, som gått från 10% till 19% under samma period.

...men tilltron till ökad omsättning i det egna företaget skiljer sig kraftigt mellan branscher

Hur tror du att ditt företags omsättning kommer att förändras under 2020?
(andel företag %)

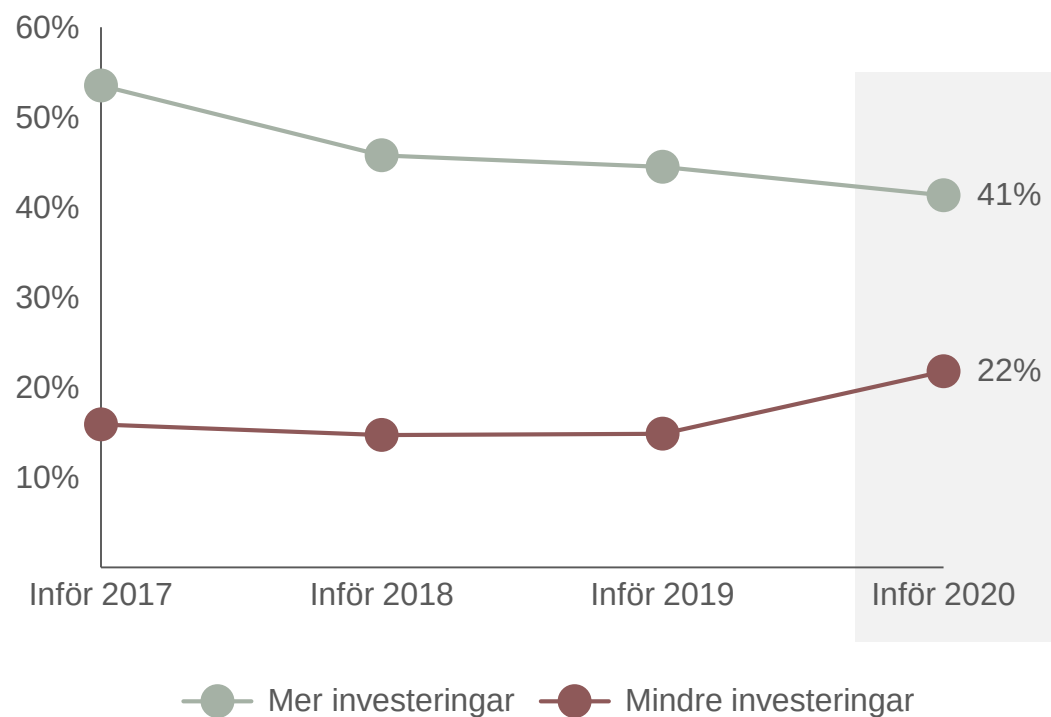
- > *IT- och telekomsektorn* ser en fortsatt pådrivande digitaliseringstrend, med områden som 5G, AI och Analytics fortsatt aktuella
- > Samtidigt vittnar IT&Telekomföretagen att digitaliseringstakten är högre än tillskottet på kompetens, och förutspår ett underskott om 70 000 personer med IT- eller digitalt relaterad kompetens år 2022¹

1) IT&Telekomföretagen, "IT-kompetensbristen"

En minskad tillväxttro speglar sig i investeringsplanerna, där fler företag än på länge planerar att minska sina investeringar

Planerade investeringar under 2020 minskar jämfört med föregående år

Företag som planerar att investera mer respektive mindre under nästkommande år i jämförelse med föregående (andel företag %)

Branscher där flest planerar att investera mer 2020

- > Energi, råvaror och material (57%)
- > Logistik och transport (56%)
- > IT, telekom och media (44%)

Branscher där flest planerar att investera mindre 2020

- > Parti- och detaljhandel (31%)
- > Tillverkande industri (30%)
- > Fastigheter (27%)

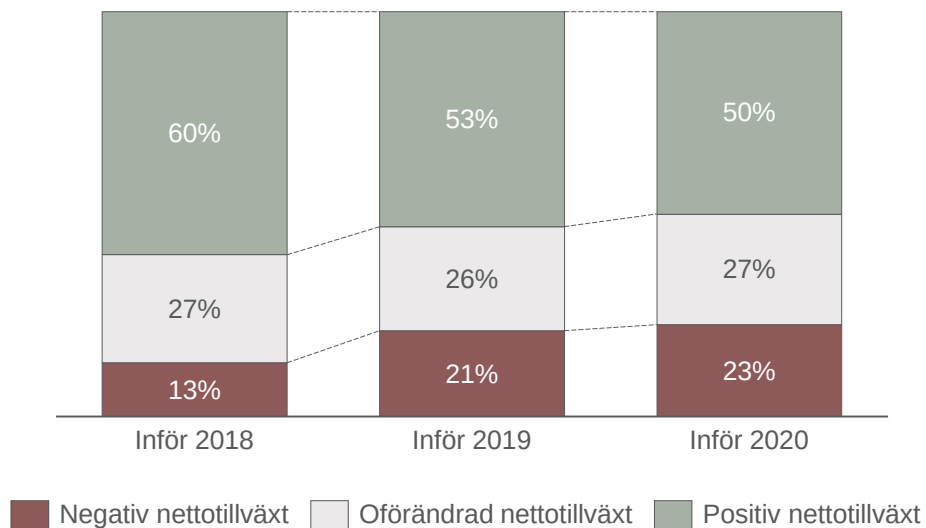
” Vi förbereder för en lågkonjunktur genom att ha ännu större eftertanke i investeringar

VD Logistik och transport

Samtidigt förväntar sig fler företag en negativ nettotillväxt av personalstyrkan, framförallt inom Tillverkande industri

Fler företag tror på en minskning av personalstyrkan...

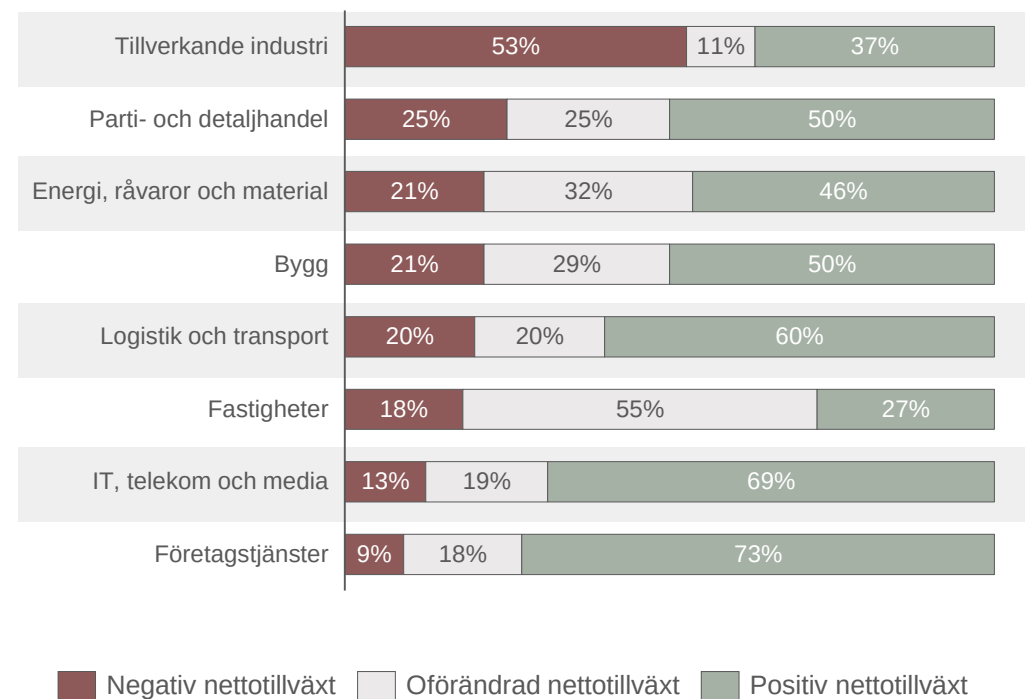
Företagens tro på personaltillväxt inför kommande år (andel företag %)

” Vi vill öka produktionen med samma antal anställda
VD Vård och omsorg

...men varierar mellan branscher, med Tillverkande industri i topp där varannan förväntar sig en negativ nettotillväxt under 2020

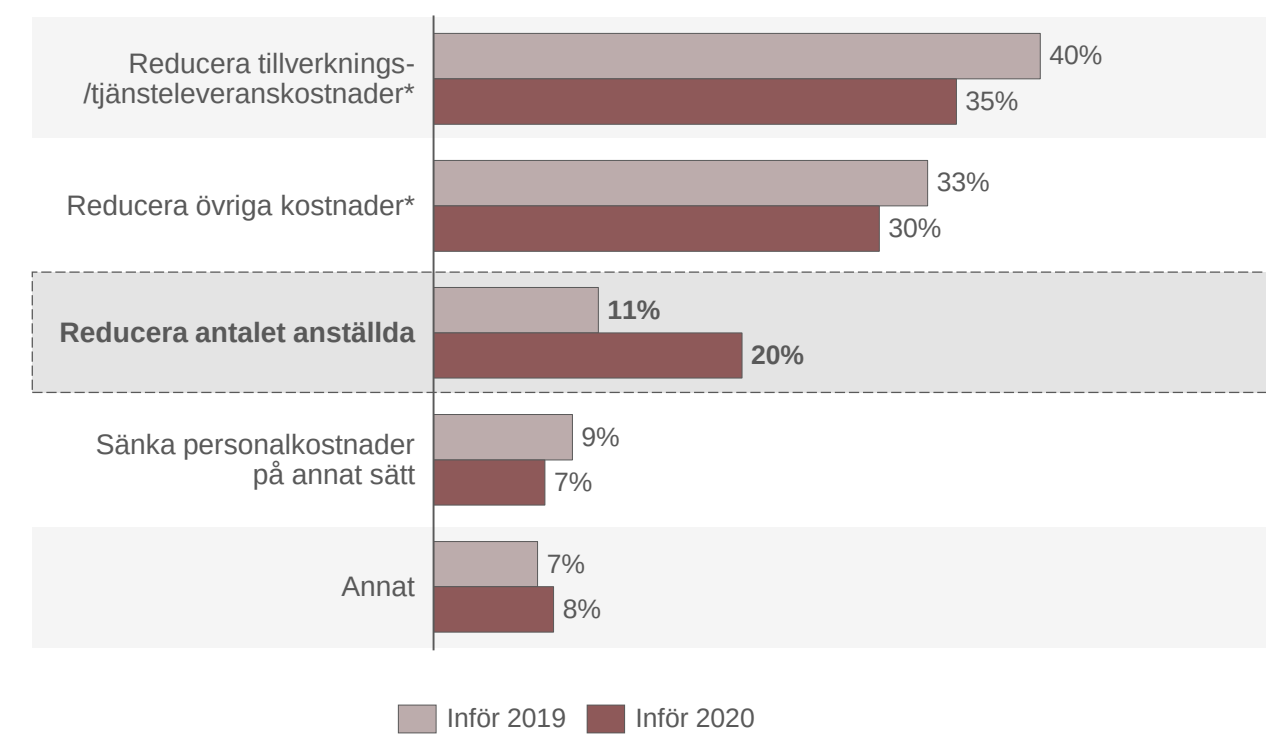
Företagens tro på personaltillväxt inför kommande år (andel företag %)

Att reducera antalet anställda som prioriterat initiativ för kostnadseffektivisering har ökat kraftigt sedan förra året

Att reducera antalet anställda som första prioritet har ökat tydligt från förra året...

Rangordna de initiativ ditt företag kommer genomföra i syfte att kostnadseffektivisera nästkommande år (andel företag %, 1:a prioritet)

*) Exklusive personalkostnader

...och är högst inom Tillverkande industri, där 47% svarat att det är deras 1:a prioritet i syfte att kostnadseffektivisera

	Fastigheter	IT, telekom & media	Tillverkande industri	Parti- och detaljhandel
Reducera tillverknings-/tjänsteleveranskostnader*	60 %	38 %	32 %	13 %
Reducera övriga kostnader*	20 %	44 %	21 %	43 %
Reducera antalet anställda	10 %	13 %	47 %	23 %
Sänka personalkostnader på annat sätt	0 %	6 %	0 %	10 %
Annat	10 %	0 %	0 %	10 %

○ = Högst svarsandel inom kategorin inför 2020

Internationellt - makroekonomisk utveckling

sida 7

Investeringar, tillväxt och kostnader

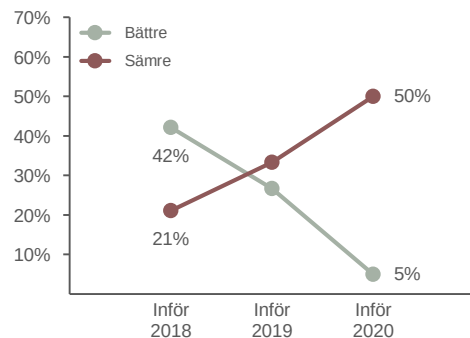
sida 17

Reflektioner

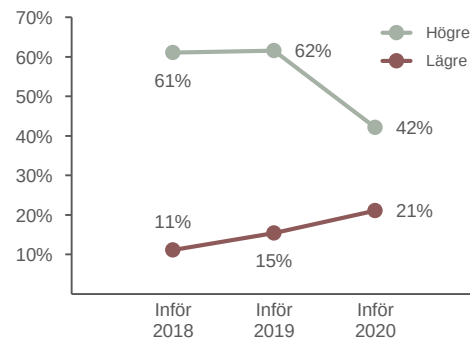
sida 26

Tillverkande industri: Kraftigt tilltagande pessimism och förväntade personalnedskärningar – som konjunkturindikator signalerar tillverkningsindustrin rött

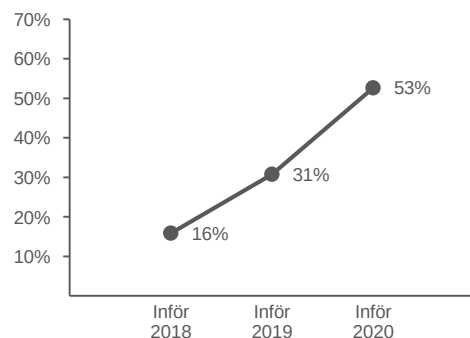
Hur tror du att din bransch kommer att utvecklas nästkommande år givet det makroekonomiska läget? (Tillverkande industri, andel företag %)

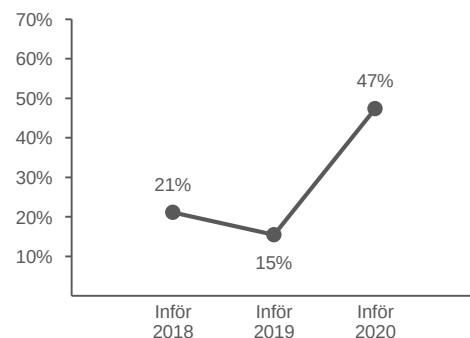
Hur tror du att ditt företags omsättning kommer att förändras under nästkommande år? (Tillverkande industri, andel företag %)

Företagens tro på negativ nettotillväxt i personalstyrkan kommande år (Tillverkande industri, andel företag %)

Personalreduktion som 1:a prioritet av kostnadseffektiviseringsinitiativ (Tillverkande industri, andel företag %)

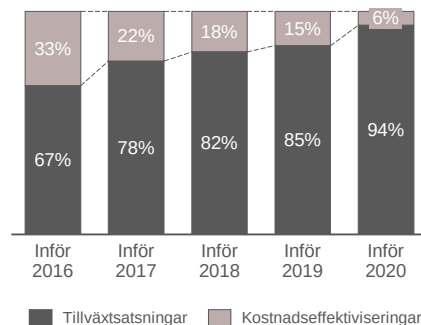
Tillverkningsindustrin möter ett dystert år 2020

enligt de svarande VD:arna. Hur det går för tillverkningsindustrin brukar anses som en viktig konjunkturindikator, och ser vi till resultatet i årets studie lyser denna indikator **rött**.

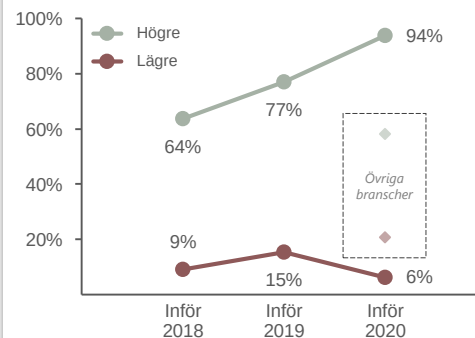
- > 70% tror på en lågkonjunktur under 2020, och tilltron till såväl branschens utveckling som det egna bolagets tillväxt är rekordlåga. Det är även första året som fler företag väljer att investera mindre (30%) än investera mer (20%)
- > Personalstyrkan kommer att krympa, och är även ett prioriterat område för kostnadseffektivisering. Företagen har redan dragit ned på bemanningstjänster under 2019, där kompetensföretagens medlemmar rapporterar -11% i omsättning för "Industri & tillverkning" jämfört med 2018 under perioden Q1-Q3¹

IT, telekom och media går mot strömmen: Rekordhög tilltro för tillväxt i det egna bolaget inför 2020, vilket troligt stimuleras av den starka digitaliseringstrenden

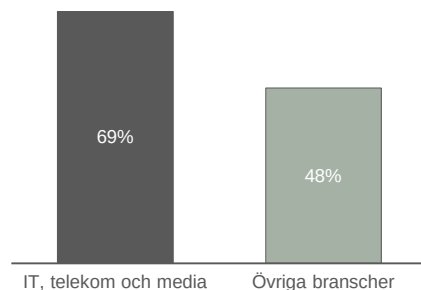
Vad är viktigast inför kommande år, tillväxtsatsningar eller kostnadseffektiviseringar? (IT, telekom och media, andel företag %)

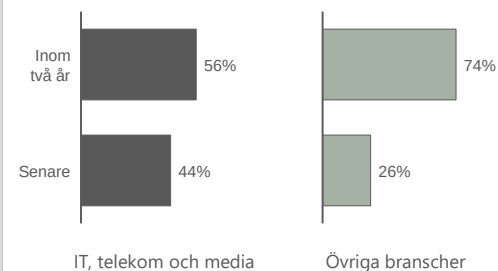
Hur tror du att ditt företags omsättning kommer att förändras under nästkommande år? (IT, telekom och media, andel företag %)

Företagens tro på positiv nettotillväxt i personalstyrkan kommande år (IT, telekom och media, andel företag %)

När tror du att nästa lågkonjunktur kommer inträffa? (IT, telekom och media, andel företag %)

Gasen i botten 2020 för IT, telekom och media enligt de svarande VD:arna

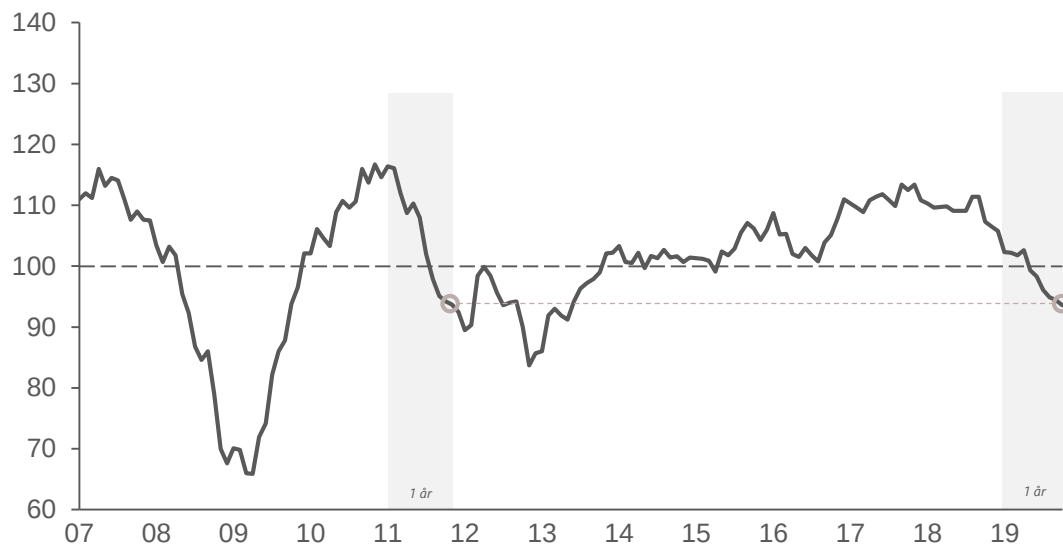
- > 94% prioriterar tillväxt och tror på ökad omsättning och personalstyrka under 2020. Jämfört med övriga branscher är det även allt fler som tror på att lågkonjunkturen kommer senare än inom två år, troligen färgat av den egna branschens utveckling
- > Digitaliseringstrenden är fortsatt stark. I en studie från Gartner har 82% av alla svarande VD:ar angett att de driver någon form av digital transformation eller initiativ (upp från 62% föregående år)¹ vilket talar för en fortsatt god utveckling
- > Men kan vi ändå förvänta oss viss avmattning framöver? De branscher med mest IT-inköp i Sverige, *Handeln* och *Tillverkningsindustrin*², är också de branscher där flest planerar att investera mindre 2020 (se s. 22).

1) Gartner, 2019 CEO survey
2) SCB, "Företagens utgifter för it, 2018"

Läget inför 2020 har många likheter med läget inför konjunktur nedgången 2012, men är bolagen förberedda?

Ett konjunkturläge idag likt inför 2012...

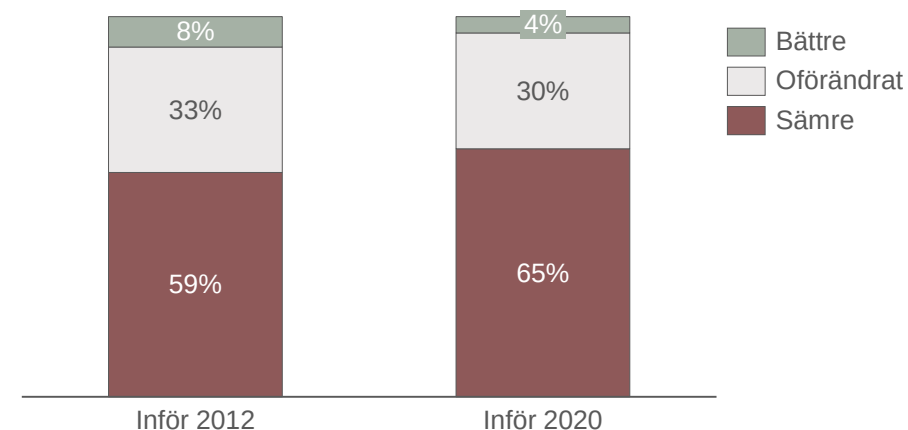
Index, Konjunkturbarometern¹

- > Index för konjunkturbarometern i november 2019 låg på 94 efter ungefär ett år av nedgång, vilket liknar läget november 2011
- > Ett index över/under 100 indikerar en starkare/svagare ekonomi än vanligt

... och svarande VD:ar är något mer pessimistiska inför 2020 än de var inför 2012

Företagens syn på det makroekonomiska läget i Sverige nästkommande år (andel företag %)

- > En jämförelse med resultatet från *Svenska företags utmaningar och fokusområden 2012* visar att de svarande VD:arna i år är något mer pessimistiska inför 2020 än de var inför 2012
- > De två årens svar är de mest pessimistiska i studiens historia

ÅRETS STUDIE PEKAR PÅ ATT EN LÅGKONJUNKTUR ÄR NÄRA – är ditt företag förberett?

Prissättning – Omedelbar effekt med begränsad affärsrisk

Kostnadsreduktion – konkreta tips för att maximera resultatet

Personalreduktion – Ibland nödvändigt, alltid utmanande

Indirekt inköp – betydande kostnad men sällan i fokus

Kundtjänst – Lägre kostnad med bättre kundupplevelse

Personaleffektivisering i tjänstesektorn – Ta inte personalbehovet för givet

Årets studie visar på en pessimism som inte skådats sedan 2012. Det finns en förväntan om att vi går in i en lågkonjunktur inom de närmsta två åren, och de flesta företagen har redan börjat förbereda sig. Ta gärna del av någon av våra white papers ovan för inspiration, fler finner du på axholmen.se

Axholmen i korthet

Managementkonsultfirma som grundades 2007 i syfte att erbjuda ett personligt och modernt svenskt alternativ till de amerikanska strategihusen, fokus är på lönsamhetsförbättringar som levereras i tätt samarbete med klienten med pragmatism som ledord

Hur vi gör?

Vi har lyckats bygga en stor kundbas bland ledande svenska och skandinaviska företag samt attrahera och behålla toptalanger. Vi har åstadkommit detta genom att leverera konkreta resultat i strategiska projekt kombinerat med ett sätt att arbeta i mindre, mer seniora team, tillsammans med vår kund. Våra kunder beskriver oss som både strategiska och konkreta genom att belysa vår förmåga att hjälpa dem att hitta relevanta lösningar samt vara med dem hela vägen tills att förändringen genomförts och resultat uppnås

Vilka vi är?

Axholmen har ett starkt team av erfarna managementkonsulter som alla delar tanken att moderna konsulttjänster är motiverade av de faktiska resultaten och det ekonomiska värdet som skapats. Vi är villiga att dela den kommersiella risken och knyta en stor del av vårt arvode till att de överenskomna resultaten uppnås

Milosz Tersmeden, Partner och VD

milosz.tersmeden@axholmen.se
076-161 21 99

Anna Nordberg, Partner

anna.nordberg@axholmen.se
073-517 61 80

Erik Mokvist, Partner

erik.mokvist@axholmen.se
070-749 14 95

Ingmar Bergmans gata 2, 3tr
114 34 Stockholm

+46 8 55 00 24 80

www.axholmen.se info@axholmen.se

AXHOLMEN
LIVING

Axholmen © All rights reserved 2020